Curs universitar

Raluca Bercea

Protecția drepturilor fundamentale în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului

Editura C. H. Beck

II 27040

Raluca Bercea

Protecția drepturilor fundamentale în sistemul Convenției Europene a Drepturilor Omului

C-289761

289761
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECA 2

Editura C.H. Beck
București 2020

Cuprins

Abrevieri ..... **VII**

I. Premisele sistemului **1**
1. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și dreptul internațional public 1
1.1. Scurt istoric 1
1.2. Specificul dreptului internațional public al drepturilor omului 5
1.3. Specificul sistemului de protecție al Convenției Europene a Drepturilor Omului: ordinea publică europeană, caracterul obiectiv, garanția colectivă. Dar reciprocitatea? 8
2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și sistemele de drept național 13
2.1. Integrarea Convenției în sistemele de drept pozitiv național 13
2.2. Drepturi practice și efective, nu teoretice și iluzorii 18
2.3. Obligațiile negative și obligațiile pozitive ale statelor 29
2.4. Efectul vertical și efectul orizontal al Convenției 34
2.5. Efectele hotărârilor Curții. Hotărârile pilot 41
3. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și dreptul Uniunii Europene 51

II. Concepte transversale **73**
1. Interpretare 73
1.1. Convenția ca text de drept internațional: regulile de drept internațional general acceptate, valoarea interpretativă a preambulului unui tratat și principiile generale ale dreptului 74
1.2. Convenția în lumina scopului său și a valorilor democratice: o posibilă problemă legată de aplicarea teritorială a garanțiilor convenționale 77
1.3. Convenția ca instrument viu: drepturi „concrete și efective", mai degrabă decât drepturi „formale și iluzorii", sau drepturi *ex novo*? Obligații retroactive în sarcina statelor? 81
1.4. Consensul european: o problemă de matematică? Consens sau tendință? Revirimentul de jurisprudență 89
1.5. Limitele interpretării evolutive 97
1.6. Noțiunile autonome: sensul european, numitorul comun și reducerea zonelor de inaplicabilitate a Convenției 100
1.7. Interpretarea care limitează. Abuzul de drept: o veritabilă decădere din drepturi a reclamantului 107
1.8. Efectul interpretărilor Curții 112
2. Subsidiaritate. Marjă de apreciere. A patra instanță 117
3. Substanța drepturilor. Deturnarea de putere. Testul triplu 132

III. Drepturi protejate **147**
1. Integritatea persoanei 148
1.1. Dreptul la viață 148
1.2. Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante 158
1.3. Interzicerea sclaviei și a muncii forțate 165
1.4. Dreptul la libertate și siguranță 173
2. Drepturile procedurale 187
2.1. Dreptul la un proces echitabil 187
2.2. Dreptul la un recurs efectiv 204
2.3. Principiul legalității incriminării 207
3. Dreptul la respectarea vieții private și de familie 216
3.1. Protecția vieții private 216
3.2. Protecția vieții de familie 225
3.3. Dreptul la căsătorie 237
4. Libertățile gândirii 241
4.1. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie 241
4.2. Libertatea de exprimare 249
4.3. Dreptul la instruire 261
5. Dreptul de proprietate 266
6. Dreptul de a nu fi discriminat 274

IV. Considerații tehnice **289**
1. Organele Convenției Europene a Drepturilor Omului 289
2. Procedura în fața Curții Europene a Drepturilor Omului. Cererea individuală 297
3. Procedura în fața Comitetului de Miniștri 310

Cazuri practice **316**

Index de hotărâri și decizii **325**

Anexă. Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale **328**

Bibliografie **341**